

kor navadno povsod, božjo besedo sami oznanjevali in med drugim so rekli, da so prav imeli nekdanji naši predniki, ko so si tako imenitnega moža, kakor je bil predhodnik Izveličarja, največji od žene rojen mož, za varuha te cerkve in cele fare izposlili. Pa kaj pravim cerkve? so dostavili, to ni cerkev, je le kapela po pravici imenovati, tako mala je in zdajšnjim razmeram več ne zadostuje. Zdaj, so menili, je tudi pripraven čas, da farmani vse moči napnejo, to storiti, ker se je že č. g. župniku z velikim trudom posrečilo nad 20.000 fl. v ta namen nabrati in so tudi lepo stavišče pridobili. Pri popravilu sv. Barbare, ki je zdaj prava krasota škofije, pa so pokazali, da taka dela zastopijo. Vsi bi tedaj naj z združenimi močmi delali, kakor pred večimi leti farani pri Sv. Antonu na Pohorju, kakor frančiškani v Mariboru ali Videmčani ob Savi itd. V večjo spodbujajo so nam že k prejšnjemu velikodušnemu daru zopet priložili 100 gl. (Konec prih.)

Iz Ormoža. (Silvestrov večer.) Najlepši dokaz, da se tudi priprosto ljudstvo Ormoškega okraja vzbuja, bil je mnogobrojen obisk čitalničnega »Silvestrovega večera«. Društveni prostori so bili do zadnjega kotička polni, največ od zavednega kmečkega ljudstva. Duhovska in posvetna inteligenca je bila častno zastopana. Muzikalni program je obsegal svetovnoznana imena Mendelssohn, Rossini, Smetana, Berioth ter se je izvršil precizno. Pesmi »Naša zvezda« in »Hajd u boj« so se morale na splošno zahtevanje ponavljati. Čitalniški diletantje so predstavljali na občno zadovoljnost dve veseloigrigi »Eno uro doktor« in »Srečno novo leto«. Največ zaslužene hvale in priznanja stekli ste si gospodični Marija in Antonija Stupca, koji ste najbolj priljubljeni v našem društvenem življenju. Mi se od srca veselimo na njenem vspehu ter kličemo vrlim rodoljubkinjam: Bog vse živi!

Iz Ptujja. Starina Dav. Trstenjak je pisal čitalničarjem ob slovesni otvoritvi tukajšnje narodne čitalnice dne 5. septembra 1864. l. pomenljivo pismo, iz kojega sem povzel te besede: »V staroslovenskem Ptujju, slavnem že za Rimljanov, zbudil se bo gotovo v kratkem narodni ponos in čislano bo ime slovensko. Pred stolpom velike cerkve najdete kamen z napisom: JARMOGLO avgusto sacrum. Jarmog bilo je ime Perunovo, boga groma in bliska, zato so kralji in knezi staroslovanski nosili imena: Jaromir, Jaroslav, Mogomir, Mogislav. Jar pomenja: »goréč«, »krepek«, mog pa »silen«, »mogočen«... Vzemite si to ime za svoje geslo in »jaro in možno« delajte na polji narodne omike«... »Jaro in možno!« Hočete-li, da Vam naštejemo, kaj je slavna »Narodna čitalnica« Ptujjska v teku let po tem geslu storila za narodno omiko in probujo, za povzdigo slovenskega imena na Južnem Štajarji? Zadostujejo imena odličnih čitalničarjev: Čuček, Meško, Herman, Ploj, Gregorič, Jurtela, Jurca, Glaser, Gross, Ferjančič, Hrzič, Trstenjak, Lendovšek, Žitek, Urbanec, Romih i. dr. — Zadnja leta živi naša čitalnica dokaj skromno in tiho. To še ni poseben znak življenja, če se marljivši čitalničarji enkrat v letu, na Silvestrov večer zberó k tomboli ali običajnemu plesu, pa morda še enkrat — »pusta« častit. No letošnji, oziroma zadnji »Silvestrov večer« so nas nekateri gospodje, največ učitelji, razveselili z godbo in petjem. Godba in petje, to je tisti prevažni faktor, ki bi tudi naši čitalnici pomogel zopet na noge, ako bi se bolj uvaževal, marljivše gojil. Ali tu nam žal ne dostaje močij. Imeli smo jako dobrih pevcev in pevk. Odsli so, prihajajo pa večinoma, ki niso pevci. In zopet nam te dni odide mož, ki ni bil le pevec, nego »Slovenskemu pevskeemu društvu v Ptujju« duša, prej predsednik in sedaj častni ud, Miha Lešnik je imenovan davk kontrolorjem v Knittelfeld. — »Oj, vrni mi se

skoro spet!« to je naša iskrena želja, to smo si mislili zlasti na Sv. Treh Kraljev večer, ko smo se v čitalnici poslavljali od vrlega moža. Takih uradnikov naš narod potrebuje. Ne jemljite mu jih, nego dajte! Ptujskim Slovincem, naši »narodni čitalnici« pa naj bi Bog poslal pevcev, kakoršen je g. Lešnik bil, enakih pevcev in pevk, kakoršnih se je bilo omenjeni večer lepo število zbralo od blizu in daleč, počastit odličnega svojega tovariša z zares izbornim, divnim petjem! Takih večerov v glasbenem oziru si želimo več! — »Jaro in možno!«

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V deželnem zboru za Dolenjo Avstrijo so govorili o neposredni volitvi kmečkih volilcev t. j. kmetje naj volijo poslanca, ne pa volilnih mož in le-ti potem poslanca. Taka volitev bi bila pravična, ali težava je v vprašanju: kje naj volijo, ali doma, v svoji občini, ali pa v kraju, kjer je n. pr. okrajna sodnija? Prvo bi bilo mudno za vlado, za nje komisarje, drugo pa za kmete. Kakor obeta vlada, reši se to vprašanje v državnem zboru, kedar pride v njem sprememba volilne postave v razpravljanje.

Češko. Sodnijska razprava o členih »Omladine« v Pragi kaže več, kakor treba, da je nekaj mladeži v naših dneh sila razuzdane ter že ne pozna ona več nobene postave, ne božje, ne človeške: še celo pred sodnijo, na tožnji klopi, ti je predrzna in rabsaja, kakor da čez njo ni več gospoda. Par takih dečakov je pa dobilo za to še posebej kazni od sodnije. — Za mesto Pisek in dr. ponuja se v poslanca Mladočeh dr. Viljem Kurz iz Prage. Volilcem ni mož sicer po volji, toda doslej še nimajo drugega moža, ki bi se jim ponujal za poslanstvo, in tako bode že on dober!

Štajarsko. V deželnem zboru je posl. Pirchegger se pritožil, da c. kr. okr. glavarstvo v Brucku prepoveduje požigati trebišče v gozdih, ali ces. namestnik mu je odgovoril: Požiganje poprek se ne brani, toda naznaniti se mora prej glavarstvu, da se požar ne zanesse kje drugam, v sosedov gozd. — Občina Podčetrtek pobira poslej 98 odstotkov obč. priklade, ako ji dež. zbor dovoli, Slov. Bistrica pa 30 kr. od hl. piva. Ne bode jima torej malo priklade!

Koroško. Dr. Steinwender se zopet ponuja v Beljaku za poslanca in je skoraj gotovo, da si ga »spokorjeni« volilci zopet izvolijo za zastopnika v drž. zboru. — V nedeljo, dne 28. januarija, ima podružnica sv. Cirila in Metoda pri »Majarču« blizu Beljaka, dne 4. februarija pa podružnica v Št. Janžu v Rožni dolini svoje letno zborovanje, pri zadnji bode tudi veseloigra: Berite »Mir!«

Kranjsko. V Ljubljani si želijo višjo deklisko šolo, se ve, da s slov. poučevanjem. Prej ali slej tudi dobijo tako šolo, sedaj pa se bojijo še velicah stroškov. — V Dolenjem Logatcu imajo slov. bralno društvo, toda v njem je poleg nekaj slovenskih, čvetero nemških listov na mizi. Ali vam je to slovenski napredek!

Primorsko. Te dni se vršijo v Gorici volitve v trgovinsko in obrtnijsko zbornico v Gorici; vdeležijo se jih tudi slov. obrtniki, ni pa še veliko upanja do zmage. — Minister za trgovino, grof Wurmbrand, se mudi sedaj v Trstu in slavijo ga tamošnji laški liberalci čez mero, ker upajo, da jim minister potem odpre drž. možnjo v podporo laške trgovine.

Hrvaško. Čitalnica v Makarski je izvolila dr. Ante Štarčevića svojim častnim članom. — Baron

Zivkovič bode dež. poslanec za Osek in pristopi v vladno stranko.

Ogersko. Grof Julij Szapary je izstopil, poleg večih drugih, iz vladne stranke. Grof utegne postati predsednik v novem ministerstvu, ako pade ministerstvo dr. Wekerla. Vsak dan se pričakuje, da se to zgodi; potem je civilni zakon pa pokopan in upajmo, da ne pride za-nj nikoli »ustanjenja dan«.

Vunanje države.

Rim. Da ima nek ruski škof od cara Aleksandra naročilo, naj pogodbo s sv. očetom Leonom XIII. v imenu ruskega cara sklene, ni bojda resnično, pač pa ima škof od cara dovoljenje, da se lahko zgleda pri papeža, ko pride v Rim, kakor je to sploh dolžnost kat. škofov. Škoda, če je le tako!

Italijansko. Vlada skliče državni zbor še le za dne 20. februarija, Crispi ima torej dovolj časa, da že sestavi tisti načrt, po katerem hoče vlada vzboljšati državne razmere. — Na Siciliji še ni miru in ustaja se prej razširja, kakor pa pojemlje. Uzrok ustaje je skorej povsod revščina, nekoliko pa tudi anarhizem, ki se širi jako naglo pri delavcih, posebno pri radarjih.

Francosko. V Parizu so v neki zalogi našli patrono, polno dinamita; bila je nažgana, toda ni počila. Nastavil jo je že kak tovariš Vaillantov. — Več mladih ljudi se uči sedaj v Parizu ruskega jezika, toda gre jim rodo in njih večina pa pač obnemore v učenju tega jezika, predno se ga nauči, če tudi le za silo. Za francoske jezike je rusčina pretežka!

Belgijsko. Razprave o volilni spremembi še v državnem zboru niso h koncu, vendar pa se pravi, da je večina za spremembo, kakor jo vlada predlaga.

Nemško. Odkar je pruski kralj ob enem nemški cesar, imajo Prusi veliko več stroškov, kakor poprej in dohodki zato niso večji. Nasledek tega pa je, da jim vsako leto primanjkuje, letos celo za 70 milj. denarja. Vsled tega je velika nevolja, ker jim je treba nategniti — davek; ali kaj si čujejo, ko ni druge pomoči!

Rusko. Carova rodbina je v Petrogradu, pa se ne čuti ondi nič kaj srečne, ker se je zmešom bati nihilistov. Teh še je vedno veliko in čem manj se o njih sliši, tem bolj so nevarni. Posebno carevna si je vedno v strahu, ker je že bila v veliki nevarnosti, povzročeni od njih.

Bolgarsko. Knez Ferdinand dobi veliko odlikovanje od črnogorskega kneza in pride posebni poslanik, da mu ga prinese. To ni brez pomena, ker je ruski car boter otrokom kneza Nikite in zato se misli, da se ruska vlada ne brani več pripoznati kneza Ferdinanda za bolgarskega vladarja.

Srbsko. Kralj Aleksander je poklical poslanika na Dunaju, dr. Simića k sebi ter mu neki naloži skrb za novo ministerstvo. Za našo državo je to prijetna novica. Po novih poročilih je ministerstvo že gotovo.

Turško. Sultan Abdul Hamid ljubi mir in zato skrbi, da se njegova vlada ne zaplete v kake zmešnjave s tem, da je preveč prijazna ali angleski ali ruski vladi. Oboje je za Turčijo nevarno.

Afrika. V Maroku sicer sedaj ni boja, toda miru ni, ker španjska vlada sili na to, da se Kabiri okoli Melile podvržejo njej, tega pa ti ne marajo in tudi sultan jih ne sili, da storijo takó.

Amerika. V Braziliji so bili zadnje dni na večih krajih boji, ali nobena stranka ni premagala druge tako, da bi se morala njej podati. Dokler pa tega ne bode, še je vedno vojska. Nesrečni ljudje!

Za poduk in kratek čas.

Sekelji.

Rodoslovna in životopisna razprava. Spisal Matej Slekovec, župnik pri Sv. Marku nižje Ptuja.

V samozaložbi č. g. Mat. Slekovca, župnika pri Sv. Marku nižje Ptuja, je izšla pred kratkim za nas štajarske Slovence prezanimiva knjižica pod omenjenim naslovom. Na duhovskem, kakor na pisateljskem polju neumorno delujoči č. g. M. Slekovec nam je podal v tej sicer le 50 strani obsegajoči brošurici kratko in jedernato zgodovinsko monografijo, ki mora, kakor že rečeno, zlasti štajarske Slovence prav zanimati. Ako so bili prejšnji zgodovinski spisi spretnega in marljivega č. g. Slekovca prav dovršeni, tem bolj se pa še to kaže v tej brošurici. Z velikim trudom je č. g. pisatelj nabral posamezne zgodovinske podatke, nje dobro uvrstil in tako zlasti štajarskim Slovencem podal knjižico velezanimivo. Slovenska zgodovina je prav tužna. Nepretrgana vrsta nasilstev nemških velikašev in vitezov, turških vrelazbojnikov, to je rudeča nit, ki se prede skozi njo. Nekako prijetno iznenadijo čitatelja pa životopisne slike Jakoba in Lukeža Sekelja. Ta dva plemenitaša sta za slovensko zgodovino v svoji dobi velevažna in zanimiva. Oba sta pravična, Bogu in cesarju zvesta bila, ter sta vsled tega tudi imela srečo in zapustila slaven spomin in veliko premoženje. Od kalvinske in lutrovske kuge okuženi potomci pa so vse zapravili in sramotno izginili. Pisatelja teh vrstic so zlasti zanimale date o Št. Vidu, Tramu in Borlu. Njemu kot Št. Vidčanu so še iz deških let znani ostanki grada, »Tram« in globoki grajski studenec, ki so ga bili kratko preje zasuli. Mesto, kjer je stal »Tram«, je bilo v letih od 1860—70 lastnina Ptujске trgovske rodbine Winkler in cela okolica se še zdaj imenuje Tramberg. Ravno pod tem gradiščem stoji majhna gotiška kapelica sv. Ane, na vznožju pa stoji stara cerkev sv. Janezu Krst. posvečena.

Zanimivo je tudi, kakor omenjena knjižica »Sekelji« poroča, da so še v srednjem veku se imenovali gradi, kakor jih zdaj še imenuje prosto slovensko ljudstvo, n. pr. Ormož, Borel itd. Pozneja birokraska nemškutarija je pa svoje burke uganjala s temi in drugimi imeni: Ormož-Friedau, Borel-Ankenstein, Senjarovci-Schweindorf itd. Za verne kristjane je žalosten zgodovinski prizor tista doba, ko je n. pr. Št. Vidsko župnijo in njene dohodke in prebivalce »kupil« podli barantač svetnega stanu, ter tam kot »župnik« (?) prav po židovsko izsesaval ljudstvo in — svoje kaplane, katere je tudi za svoje robotarje smatral dotlej, da razjarjeno ljudstvo ni storilo, kar je bilo edino pametno in umestno: da je simonistično pijavko poglano. Velezaslužnemu in velespretnemu pisatelju »Sekeljev« pa čestitamo k njegovemu najnovejšemu zgodovinskemu delu. Č. g. Matej Slekovec je vse skozi pokazal, da je mož, sposoben tudi še večja dela v tej stroki slavno in uspešno izpeljati, ter mu izrazimo v imenu rodoljubnih čitateljev zaslužen zahvalo in priznanje. Prior Žički.

Jožef Freuensfeld, † učitelj v Ljutomeru.

V teku preteklega leta pokosila nam je britka smrt tri odličnjake in sicer g. Jožeta Horvat-a, vrlega nadučitelja, g. Jožeta Gomilšek-a, iskrenega narodnjaka in osem dnij pred novim letom pa v dalnji Pragi velespoštovanega in velezaslužnega učitelja gospoda Jožeta Freuensfeld-a.

„Osoda kruta ni mu dala,
Da v rojstno legel bi zemljó,
Da tankaj, kjer mu zibel stala,
Počilo trudno bi teló.